

ET FÆLLESSKAB DER FAVNER OG GIVER PLADS

Perspektiv på autisme, tro og kristne fællesskaber

Kirke- og diakonimedarbejder samt undervisningslektor,
cand.theol. Oline Bøndergaard Kobbersmed

Det berører os alle

»Inklusion er teologisk set et eskatologisk begreb. Det er en Gudsriges-realitet og således et teologisk aksiom, vi altid i kirken må tænke og handle i forhold til, samtidig med at vi må erkende, at vi ikke selv formår at føre det til ende« (Heilesen 2023,3).

Inklusion berører menigheden som fællesskab. Er her plads i praksis – eller er det blot noget, vi prædiker? Det kan dreje sig om mange forskellige former for diagnoser, tilstande og handicap. I denne artikel skal jeg imidlertid rette fokus primært på børn og voksne med autisme. Dette sker i kølvandet på et samarbejde mellem Menighedsfakultetet og Kristelig Handicapforening på netop dette område. Samarbejdet er vokset ud af et stigende behov for indsigt i autismeområdet i kirker, organisationer og institutioner.

Måske er du fuldt bevidst om, hvor du møder eller har mødt personer med autisme i dit virke. Mange præster møder

autisme blandt konfirmander eller børnekonfirmander. Ligeledes vil mange ansatte og frivillige fra de kirkelige organisationer nikke genkendende til en vækst i diagnosticerede.

Antallet af autismediagnoser er i vækst. I 2022 var 3,2% af alle unge mellem 12 og 30 år diagnosticeret med autisme,¹ dvs. mere end 45.000 unge på landsplan. Disse tal dækker over en række vidt forskellige fortællinger. For nogle er autismediagnosen en klagende faktor, der medfører, at man i højere grad får den hjælp, man har brug for. For andre er den blot en understregning af en smertelig virkelighed forbundet med udfordringer i mødet med omverdenen. Dertil kommer et antal personer i alle aldre med ADHD-diagnoser og andre kroniske tilstande og andre igen med mere midlertidige lidelser. Alt sammen tilstande, der påvirker menneskers interaktion med andre og dermed også oplevelsen af kirke og kristne fællesskaber.

Møder man *aldrig* mennesker med autisme i en menighedssammenhæng, er der særligt to forklaringer, der bør overvejes:

1. Enten er man ikke bevidst om, at man faktisk *har* mødt mennesker med autisme. Personer med autisme er lige så forskellige som andre mennesker. Hos nogen vil det være åbenlyst, at her er en mere divergerende personlighed, mens det for andre er en tilstand, der ikke nødvendigvis kommer tydeligt til udtryk i det store fællesskab. Autismen kommer til udtryk på ganske forskellige måder; nogle med autisme er for eksempel højt begavede, nogle har læringsudfordringer og så videre.
2. En anden forklaring kunne være, at man har en praksis og omgangsform i sit fællesskab, der holder mennesker med autisme væk, fordi de oplever *udfordringen* ved at være med så meget stærkere end *udbyttet* ved at deltage i fx gudstjenester eller aktiviteter.

Ganske kort kan det siges, at autisme eller ASF (autisme spektrum forstyrrelser) er en samlet betegnelse for »en medfødt anderledeshed i hjernens udvikling, der påvirker opfattelsen af omgivelserne og måden, man interagerer med andre på.«² ASF omfatter forskellige diagnoser, og personer med autisme kan være vidt forskellige i forhold til for eksempel funktionsniveau, intelligens med videre. Generelt er autisme en diagnose, der påvirker relationen til og kommunikationen med andre mennesker. Derudover påvirkes sanseapparatet ofte, så man for eksem-

pel enten vil være hypersensitiv (reagere stærkt på fx lyde, lugte mv.) eller hypsensitiv (svag reaktion på sanseindtryk). Fælles er dog, at i trygge omgivelser med passende udfordringer vil personer med autisme kunne opleve ro og trivsel – som igen kan åbne for gode oplevelser af tro og kristen praksis.

Det kristne fællesskab fremhæves i Det nye Testamente, gennem kirkehistorien og i nutidig praksis. Men hvilke udtryk får det, når vi har at gøre med mennesker, for hvem netop det er en udfordring at indgå i sociale sammenhænge?

Fællesskabets udfordringer og muligheder

Jeg vil i denne artikel belyse nogle af de udfordringer, mennesker med autisme kan opleve i mødet med kristne fællesskaber, og desuden pege på nogle af de elementer, som kan have positiv effekt – ikke bare for personer med autisme men også for det samlede fællesskab.

Min artikel baserer sig på faglitteratur, på interviews³ og samtaler med familier og fagpersoner og endelig på egne erfaringer fra kirkeligt arbejde med børn, unge og voksne. Der er en lang række forhold, som kunne belyses, når det drejer sig om autisme og tro. Mit fokus i denne artikel drejer sig primært om fællesskabers muligheder, udfordringer og farbare veje når det gælder det at favne menneskers forskelligheder. Herunder altså også autisme.

Menneskets bedste ven – Jesus eller hunden?

Først et lille eksempel fra konkret praksis. Teologisk bør der naturligvis ikke herske tvivl om forholdet mellem Jesus og hunden. Men i et praktisk teologisk regi, med fokus på børn og unge, der oplever uro i forbindelse med en autisme eller ADHD-virkelighed, kan den anden bedste ven – den firbenede – være til stor hjælp. Det kan nedenstående belyse.

En dreng med autisme fortæller i et interview med sin mor om et positivt møde med et kristent fællesskab. Ved en bibelcamping deltog han i et juniorprogram, hvor lederne mødte ham med åbenhed og plads til at være sig selv. Adspurgt om, hvad der gjorde denne oplevelse positiv for ham, responderer han: *»Fordi jeg ikke behøvede at synge med. At der var nogle voksne, som ville samarbejde med mig, så jeg måtte sidde ved en hund og ikke ved de andre børn. Jeg måtte også gå en tur, fordi jeg også har ADHD, så jeg var ikke i uro.«*

Drengen har altså en oplevelse af at være med – og at måtte være sig selv i mere end én forstand. Han får lov at sidde lidt på afstand af de andre, kun at deltage i dele af aktiviteterne (fx lytte til en bibelfortælling) og at være tæt på en hund. Men samtidig er dette netop med til at give en oplevelse af at kunne være sig selv, at få plads til at være, så han oplever ro og tryghed.

Set fra en umiddelbar betragtning kan det virke påfaldende, at et barn, der ikke deltager på lige fod med andre, fremhæver dette som noget positivt. Men de voksnes anerkendelse af behovet for at sidde med hunden gav drengen en oplevelse af,

at det var o.k.. Drengen uddyber ikke selv episoden, men en nærliggende fortolkning af forløbet er, at han ved nærværet med hunden og de voksnes imødekomenhed fik rum til at bearbejde indtryk og bringe nervesystemet i ro. Og at netop dét gav ham mulighed for at deltage. Han blev ikke tvunget ind i en kontekst, der for ham var overstimulerende, og som kunne fremkalde uønskede reaktioner.

Det forlyder ikke, om lederne i denne sammenhæng havde en teologisk eller pædagogisk uddannelse. Men de havde blik for en dreng, der havde andre behov. De skabte et rum, hvor der var plads. På den måde blev autisme eller ADHD ikke oplevet som forstyrrelse, men som tilstand, der blev vist hensyn til. Ligesom man for eksempel ikke kunne forvente, at et barn i kørestol eller med synshandicap skulle deltage i fysisk aktivitet på samme vilkår som alle andre.

Drengen blev mødt som et medmenneske af ledere, der hjalp ham til ikke at føle sig forkert. Dette burde ikke været »rocket science«; anerkendelse og italesættelse af behov kan langt hen ad vejen udrydde mange misforståelser og bane vejen for et inkluderende fællesskab.

Fem fund og en opfordring

Gennem blandt andet undersøgelsen hos de berørte familier har jeg samlet fem fund. Dette er ikke en færdig opskrift på, hvordan alle personer med autisme kan finde sig til rette i kristne fællesskaber. Men det er udtryk for nogle tendenser, som gør sig gældende blandt flere, som er oplevet blandt familier og som bekræftes af fagfolk og faglitteratur.

Der findes personer med autisme i alle aldersgrupper, som har så vanskeligt ved at mødes i kristne fællesskaber, at de for en tid – kortere eller længere – ikke ser sig i stand til at deltage. For nogle er tilstanden permanent, for andre vil et nyt (og bedre) tilbud kunne åbne døren til kristne fællesskaber.

De fem fund er af forskellige karakter, nogle er for eksempel mere overordnede, mens andre drejer sig om en mere snæver indsats. Der er tale om en bred erfaringsramme, det vil sige, at noget er mere relevant for gudstjenestearbejde, andet handler om kristne fællesskaber under mere frie former, og noget er særligt relevant i en undervisningssammenhæng. Fælles for fundene er:

1. Der er tale om realistisk gennemførlige initiativer.
2. Ikke kun mennesker med autisme men også mange andre i fællesskabet kan have glæde af en praksis, der tilgodeser disse områder.

De fem fund følger her:

1. Struktur

Blandt såvel berørte familier som praktikere i kirkeligt regi er der en erfaring af, at en god struktur kan være en hjælp. En klar struktur kan komme til udtryk på mange måder. En gudstjeneste foregår som regel med en struktur. Nogle steder er liturgien helt fast og uden store overraskelser. Andre steder varierer gudstjenesten. Flere familier gav udtryk for, at det kan være godt at være forberedt, når programmet varierer. Dette kan fx gøres

ved, at man får tilsendt liturgien på forhånd og kan være forberedt på eventuelle variationer. Eller ved at børn er forberedt på, hvor længe de skal vente, før for eksempel børneprogrammet begynder. En forælder udtrykker: *»Det er ikke, fordi det altid kun må vare i kort tid; men mere for at kunne økonomisere med energien, herunder at være forberedt, hvis det varer i lang tid. Uvisheden er svær at håndtere.«*

Andre fortæller, hvordan det at have en reserveret plads eller mulighed for at trække sig tilbage i løbet af en gudstjeneste kan være en stor hjælp for såvel barn som forældre.

I undervisningssammenhæng findes der en række redskaber og tilgange fra den pædagogiske verden, som man med fordel kan gøre brug af. Nogle steder er der et nært samarbejde mellem skole og kirke for eksempel ved konfirmandundervisning af specialelever. Ofte vil man i denne sammenhæng møde en praksis, som med fordel også kan anvendes i andre dele af kirkens arbejde. Co-teaching, hvor undervisning udføres (og evt. planlægges og evalueres) i fællesskab, er eksempel på en pædagogisk praksis, som mange forskellige børn og unge kan have glæde af, ligesom en underviser kan have stor glæde af en kvalificeret støtteperson i undervisning. Det giver mulighed for et andet blik på undervisningen, og for at underviseren bevarer fokus på det fælles – hvis enkeltpersoner har brug for særlig støtte undervejs.

I en mere uformel sammenhæng med børn er det stadig godt at gøre programmet kendt. Dette falder ofte nemmere i en sammenhæng med mindre børn, der

er helt fortrolige med brug af piktogrammer eller hånd tegnede illustrationer til at beskrive et program. I et ungdomsfællesskab præget af spontanitet kan det kræve andre overvejelser, hvordan man kan arbejde med ramme og struktur.

I denne sammenhæng er det værd at have i tankerne, at mennesker – uanset diagnose og alder – ikke er på tålt ophold i kirken. Kirken og det kristne fællesskab er netop en sammenhæng, hvor vi gennem dåb og tro hører sammen, og hvor ingen er mindre værdige. Sognepræst Karina Juhl Kande har skrevet en interviewbaseret artikel om inklusion i en gudstjenestesammenhæng (Kande 2023) og tager især afsæt i Bonhoeffers forståelse af kirken som kirke for andre, og at netop inkluderingen af mennesker med sindslidelser og handicap (og i vores tid: diagnoser) holder os fast på vores identitet som kirke: »For Bonhoeffer vil en udelukkelse af de svage og uanselige fra det kristne fællesskab være ensbetydende med et forsøg på at udelukke Kristus selv fra menighedens liv« (Kande 2023, 4). Arbejdet med inkluderende struktur er altså ikke blot en perifer religionspædagogisk særinteresse men et arbejde med det, som er kirkens identitet.

2. Fokus på fortællingen

Flere af de adspurgte familier i min undersøgelse, også med børn fra ti år og op, gav udtryk for, at bibelfortællingen kan være et godt sted at mødes. Her er der fokus på et fælles tredje, bibelfortællingen er konkret (sammenlignet med fx fortolkning og forklaring, som opleves mere abstrakt), og alle er stillet lige.

Et eksempel på dette er Godly Play fortællinger,⁴ der bruges både i bredt favnende fællesskaber og i specialundervisning, for eksempel for konfirmander med autisme.

Gennem kvalitative interviews med praktikere, der arbejder med Godly Play fortællinger, har jeg fået indblik i, hvordan denne særligt strukturerede, rolige og fokuserede form kan være velgørende – både for personer med autisme og for alle andre.

En Godly Play fortælling begynder med, at alle bydes velkommen, enkeltvis, og man sidder rundt om den samme fortælling. Når fortællingen går i gang, retter fortælleren ikke blikket mod tilhørerne men mod fortællingen – det vil sige konkrete figurer, billeder, ørkensæk med videre.

Der fortælles med en stor ro, næsten meditativt. Spørgsmål og kommentarer gemmes til forundringsfasen til sidst. Her stilles spørgsmål, hvor man ikke tester paratviden men for eksempel: »Er der noget i denne fortælling, du særligt godt kunne lide?« Der er ikke en lang udlægning og fortolkning ud over dette – fortolkningen sker i fællesskabet og i den enkelte.

En praktiker, som har arbejdet med blandede grupper, dels børnegrupper, dels på tværs af generationer, giver udtryk for: »Alt det, der kan genere autister, var pillet af.« Videre uddybes det: »Det, at rammerne er sat på forhånd, og man kan lave særlige aftaler med enkelte børn, og der ikke er en masse unødige ord ... Det er ting, som både forældre og børn har responderet særligt på. XXX som har begge diagnoser, har også meldt tilbage, at det

var dejligt med roen.« Fortællingen giver således en fælles basis for fællesskabet – men ikke kun på et kognitivt plan. Også de rolige rammer er med til at etablere et trygt rum, hvor børn oplever muligheden for at falde til ro. Netop denne gode begyndelse kan skabe mulighed for samtaler – også med perspektiver ud over det forventelige.

En præst, som bruger Godly Play ved konfirmander med autisme understreger: *»Jeg synes, det er fascinerende, hvad de kommer med af betragtninger i forundringsfasen – både helt konkrete men også mere 'abstrakte', selvom jeg hele tiden får at vide, de ikke kan tænke abstrakt. Det skal i øvrigt siges, at jeg både har en hjælper, der i mange år har arbejdet med børn med særlige behov, og en pædagog fra skolen med hver gang. Det er en stor hjælp, at de altid kan spotte, hvis nogen har brug for en hånd på skulderen eller andet, mens jeg holder fokus på fortællingen.«* I denne sammenhæng er det altså samspillet mellem en veltilrettelagt undervisningsstruktur og den fokuserede fortælling, der giver konfirmanderne med autisme et værdifuldt indspil. I undervisningen mødes konfirmanderne ikke først og fremmest som autister men som unge medmennesker af en præst, der har noget på hjerte.

Godly Play er blot et eksempel på en veltilrettelagt fortælleform. Andre arbejder med for eksempel sansefortællinger eller dialogisk genfortælling. Godly Play forholder sig til et fastlagt manuskript med både ord og gestik, mens den dialogiske genfortælling i højere grad rummer en fleksibilitet. Har man at gøre med en gruppe, hvor dynamik og energiniveau er

meget skiftende, rummer den dialogiske genfortælling netop mulighed for løbende tilpasning.⁵

Ligeledes virker den dialogiske fortælling relationsskabende, idet spørgsmål og inddragelse af hverdagserfaringer inkluderer tilhøreren i fortællingen. Delta-gerne involveres løbende, og øjenkontakt er en del af kommunikationen. For nogle fremmer det indlevelse og læring, mens det for andre kan være krævende eller forstyrrende.

Pointen er således ikke: »one size fits all«, men derimod: løbende evaluering og tilpasning. Fremmer formen en oplevelse af Bibelens fortællinger som nærværende og betydningsfulde? Hvordan kan jeg som underviser bedst række Bibelens fortællinger videre, så de hjælper til tro og tillid?

Generelt har jeg observeret og erfaret, at fortællinger i sig selv kan rumme megen værdifuld formidling. På mange måder giver det god mening at dvæle ved netop fortællingen og de tanker og spørgsmål, der knytter sig til denne. Ofte beskrives mennesker med autisme som »konkrettændende«, og netop fortællinger har en meget konkret dimension – som samtidig åbner for mere eksistentielle perspektiver. »Gud« bliver ikke bare et abstrakt begreb men ham, som skaber verden, som udvælger Abraham, og som fører sit folk i frihed. Kan det betyde noget for mig? Oplevelsen både hos Godly Play fortællere, i dialogbaseret genfortælling og andre former for gennearbejdet fortælling er, at samtalen med udgangspunkt i den konkrete fortælling åbner for nye perspektiver.

3. Konkrete genstande, konkret aktivitet

Det tredje fund drejer sig om konkrete genstande og konkret aktivitet. Flere familier i min undersøgelse gav udtryk for, at det at have en konkret genstand i hænderne (fx tangles, håndkors o.l.) kan have en beroligende effekt. En konkret genstand i hænderne kan virke beroligende for den enkelte, som befinder sig i en fremmed setting, hvor nervesystemet er på overarbejde.

Ligeledes har flere en positiv erfaring med konkret aktivitet i et fællesskab. Det kan for eksempel være fælles arbejde for et projekt, kreativt arbejde eller en fælles leg med klare rammer og retningslinjer. En fælles aktivitet – hvad enten det er til glæde for andre (fx pakke julehjælp, forskellige former for indsamling o.l.), i kreativ fordybelse eller i fælles glæde ved en leg – alt sammen kan give en oplevelse af at være sammen med andre om et fælles tredje, som den enkelte kan forholde sig til og bidrage til.

4. Sang og musik

I forhold til sang og musik var reaktionerne i min undersøgelse ikke entydige. Nogle gav udtryk for, at netop sang og musik havde en helt særlig positiv betydning. Andre gav udtryk for det modsatte – i særdeleshed i forhold til det at deltage i fællessang.

Netop sang og musik rummer nogle særlige sansestimuli, som har betydning for hjernen og nervesystemet. Ved positive oplevelser med musik og fællessang, udskilles oxytocin, der kan beskrives som et tillidshormon (Callesen u.å.). Dermed kan sang og musik altså bidrage til velbe-

findende, til et nervesystem, der er i ro, og en modtagelighed i mødet med omverdenen. Set fra et teologisk perspektiv er netop sang og musik væsentlige elementer i vores fællesskab som menighed. Gennem sangen ærer vi Gud, vi minder os selv og hinanden om, hvem han er, og hvad det betyder at leve med ham. At deltage i sang kan altså være en betydningsfuld aktivitet for det hele menneske – krop, psyke og ånd – i fællesskab med andre.

Samtidig findes der også mennesker med autisme, der oplever sang og/eller musik som en belastning. Det kan dels handle om for stor en sansemæssig påvirkning, dels om ubehag i forhold til for eksempel sange, man ikke kender.

Sangen må derfor ses som en dobbelt størrelse: Den kan skabe en helt særlig form for tryghed, trivsel og glæde. Og den kan skabe et ubehag og en følelse af ikke at befinde sig godt. I mødet med personer med autisme kan der være en særlig opgave i opmærksomt at spørge ind til musikpræferencer og så vidt muligt være klar til også at imødekomme nogle af disse. En anden mulighed vil være at italesætte, at det er o.k., hvis man har brug for at trække sig under sang og musik eller for eksempel sidde med ørepropper.

5. Trygge relationer, god kommunikation

Det femte fund i min undersøgelse drejer sig om trygge relationer. Dette gælder såvel barn/ungt menneske som forældre. Begge parter kan have brug for den gode kommunikation og for at kende lederen/underviseren i det kristne fællesskab. Hvor neurotypiske børn og unge oftere vil have en mere ukompliceret oplevelse af

skift, vil et barn eller en ung med autisme hurtigere komme på overarbejde i mødet med en ny person i netværket.

For mange med autisme betyder det, at mindre fællesskaber i højere grad er trykthedsskabende. Det kan for eksempel være i en klub, et mindre hold konfirmander/børnekonfirmander, en cellegruppe/bibelkreds. Det er også væsentligt at anerkende familien som kristent fællesskab. For nogle vil netop familien være det bærende og blivende og til tider eneste fungerende, og her er det væsentligt ikke at få italesat for eksempel ungdomsgruppen som »det rigtige« fællesskab. Nogle familier rapporterer om gode oplevelser med for eksempel børneleje (hvor ledere og forældre var i god kontakt) eller bibelcampings, hvor forældre til tider deltog i for eksempel junioraktiviteter i fællesskab med deres barn.

At arbejde for det fælles bedste

Hvad forventes af det kristne fællesskab? For mange vil for eksempel gensidighed være en forventning til et velfungerende fællesskab. Et fællesskab, hvor kun få bidrager, vil være udfordret. Men den nyttestamentlige legemsmetaforik kan være et væsentligt korrektiv til en forestilling om ensartethed i menighedssammenhæng. Her er værdien netop forskelligheden i forsamlingen og ikke det at kunne det samme eller være ens (1. Kor 12). Dette billede kan være velgørende for såvel neurotypiske som neurodivergente: Vi er forskellige – og netop sådan hører vi sammen. Ikke fordi vi tænker, føler eller agerer ens, men igennem samhørigheden

med Kristus hører vi sammen med hinanden. Det giver frihed til, at vi ikke indgår på præcis samme måde, når vi er sammen i kirken og fællesskabet.

Dermed er forpligtelsen til at ville hinanden og arbejde for det fælles bedste sat i højsædet. »Sådan som Gud har sammenføjet legemet, har han givet det, som mangler ære, desto større ære, for at der ikke skulle opstå splid i legemet, men lemmerne være enige og have omsorg for hinanden. Lider én legemsdel, så lider også alle de andre. Bliver én legemsdel hædret, så glæder også alle de andre sig« (1 Kor 12,24-26). Dette giver ikke nogen færdig opskrift på, hvordan børn, unge og voksne med autisme bedst finder sig til rette i det kristne fællesskab. Men det giver et væsentlig bidrag til forståelsen og prioriteringen. Ingen er her på tålt ophold.

Ved at prioritere omsorg og nysgerrighed over for hinanden tror jeg, det er muligt, at flere mennesker med autisme får oplevelsen af at høre til i fællesskabet. Et fællesskab, der både giver plads til at være sig selv, og som inviterer den enkelte til at bidrage.

Noter

- 1 Tal fra Autismeforeningen.dk. <https://www.autismeforeningen.dk/udgivelser/tal-og-undersogelser/> (set den 12.8.2024).
- 2 Citat fra Autismeforeningen.dk. <https://www.autismeforeningen.dk/om-autisme/> (set den. 12.8.2024).
- 3 I forbindelse med temadagen »Autisme og fællesskabets muligheder og udfordringer« afholdt af Kristelig Handicapforening og Menighedsfakultetet indsamlede jeg interviewskemaer udfyldt af familier, hvor et eller flere børn var diagnosticeret med autisme. Både forældre og børn havde mulighed for

- at respondere i hver deres del af skemaet, og forældre stillede spørgsmål til deres egne børn. De børn, der responderede, var mellem 10 og 15 år.
- 4 For nærmere introduktion til Godly Play se fx godlyplay.dk samt undertegnedes artikel »Godly Play – et økumenisk, børnevenligt hjertesprog« på Kirkeforalle.dk
- 5 Se eksempelvis Susanne Norsk Østrup Leiding: »Konfirmationsforberedelse med konkrettænkende« (Østrup 2023).

Litteraturliste

- Callesen, Kirsten. Uden årstalsangivelse. »Kroppens fantastiske kredsløb. Hjernten, Hjertet og Det sociale nervesystem«. Psykologisk Ressourcecenter.
- Heilesen, Lars Nymark. 2023. »Hvor er det lige, vi er? Inklusions-status i folkekirken«. *Kritisk forum for praktisk teologi* 169. <https://www.kfpt.dk/pub/lpvelyd9>
- Kande, Karina Juhl. 2023. »Spørg dem selv – Om at skærpe opmærksomheden på mennesker med særlige behov i menigheden«. *Kritisk forum for praktisk teologi* 169. <https://www.kfpt.dk/pub/usnvjsu3>
- Kobbersmed, Oline. 2022. »Godly Play – et økumenisk, børnevenligt hjertesprog«. Kirkeforalle.dk. <https://kirkeforalle.dk/godly-play-et-oekumenisk-boernevenligt-hjertesprog/>
- Leiding, Susanne Norsk Østrup. 2023: »Konfirmationsforberedelse med konkrettænkende«. *Kritisk forum for praktisk teologi* 169. <https://www.kfpt.dk/pub/abb84b5p>

Forfatter

Oline Bøndergaard Kobbersmed
Fjellhaug International University
College – Aarhus
Katrinebjergvej 75
8200 Aarhus N
obk@teologi.dk